

İLKÖĞRETİM DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİ İÇİN ÖĞRETMENLERİNDEN BEKLENTİLERİ

Sabri SİDEKLİ*

Özet

İlköğretim öğrencileri, yaş ve gelişim düzeylerine uygun beceri ve alışkanlıkları kazanabilmek için çeşitli eğitim ve öğretim faaliyetlerine katılırlar. Okulda, öğrencilere bilgi ve becerileri kazandıracak çeşitli dersler verilmektedir. Bu derslerin en önemlilerinden biri, Türkçe'dir. Sınıf öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri, sınıf içi ve sınıf dışı becerileri başta olmak üzere daha birçok etken, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını ve beklentilerini etkilemektedir. Bu nedenle araştırmanın amacı, ilköğretim 4.-5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerini tespit etmektir. Çalışma, 2007-2008 öğretim yılının bahar döneminde 216 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Genel tarama modelinde yürütülen araştırmada veri toplama aracı olarak, "öğrencilerin Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentileri ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 6 boyut ve 33 maddeden oluşan likert tipi bir ölçektir. Ölçme aracının genel güvenilirlik değeri, 81'dir. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin, Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden ders içi etkinliklere aktif ve sözel yönden katılımlarının desteklenmesi, Türkçe dersinde okuma ile ilgili çalışmalar yaptırılmasına daha fazla zaman harcanması gerektiğine yönelik beklentilerinin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, öğretmen davranışları, öğrenci beklentileri

Giriş

Eğitim, insanlığın yaratılışından beri süregelen bir etkinlik alanıdır. Çünkü her insan, doğumundan itibaren sosyal ve fiziksel bir çevre içinde yaşamak ve bu çevreye uyum sağlamak durumundadır. Topluma uyum sağlama sürecinde bulunan çocuk, genç ve yetişkinler, toplumun dinamik yapısı ile bütünleşmeleri için çevreden bilinçli ve bilinçli olmayan öğrenmeler gerçekleştirirler.

Eğitim ve öğretimde istenilen başarıyı yakalamak ve verimi artırmak için bazı şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunlar; eğitim sistemini mükemmel hale getirme, öğretim için gerekli olan fiziksel ortamı oluşturup araç-gereçleri temin etme gibi şartlardır. Eğitimde verimi artırmak için sadece bunlar yeterli değildir. Çünkü eğitim sistemini çalıştıracak, araç-gereçleri kullanacak ve kullanılabilecek insan, öğretmendir. Öğretmen nitelik ve yeterliliği, eğitim-öğretim faaliyetlerinin başarıya ulaş-

* Arş. Gör.; Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.

ması için en önemli etkidir(Büyükkaragöz ve Çivi, 1998). Öğretmen, gerekli bilginin kazanılmasını kolaylaştıran, gerekli ortamları hazırlayan bir rol benimsemek durumundadır. Bunu en iyi biçimde yapabilmek için de en az öğrencileri kadar ilgili ve istekli olması gerekir(Fındıkçı, 1997). Ayrıca, öğrencilerini ve çevresini devamlı uyayık tutan ve olaylar karşısında öğrencilerinin duyarlı bir yapıda olmalarını sağlayacak bir etki bırakmalıdır(Özkan, 2005).

Eğitimin amacı, toplumu oluşturan bireyleri çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmaktır. Bu amacın gerçekleşmesi öğretim-öğretme süreçlerinin etkinliğine, öğretim-öğretme süreçlerinin etkililiği ise büyük ölçüde öğretmene ve onun öğretme ortamında gerçekleştirdiklerine bağlıdır. Etkili öğretmen sadece öğrencilere bilgi aktaran değil, öğrenmeyi kolaylaştıracak yöntemleri öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre en uygununu bulup uygulayan öğretmendir (Açıköz, 1996).

Öğrencilerin iletişim kurmaları, bilgi edinmeleri, öğrenmeleri ve kendilerini her yönden geliştirmelerinde dilin önemli bir yeri bulunmaktadır. Dil, öğrencilerin çevrelerindeki olayları sorgulayarak karar vermelerine, olaylara farklı açılarından bakarak onları değerlendirmelerine, sosyalleşmelerine ve çağdaşlaşmalarına önemli katkı sağlamaktadır. Bu nedenle öğrencilerin; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu ile ilgili temel becerileri kazanmaları gerekmektedir. Dil gelişim sürecinde bu öğrenme alanları karşılıklı olarak birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Günümüzün ve geleceğin bireylerinin yetiştirilmesinde, Türkçe eğitiminin amacı; sadece dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi teknik becerilerin kazandırılması değil, aynı zamanda öğrencilerde metinler arası düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerileri ile beyin teknolojisini kullanma becerilerini de geliştirmek olmalıdır. İlköğretim birinci sınıftan itibaren beyin teknolojisini kullanma becerilerini geliştirecek bir Türkçe eğitimi; düşünen, anlayan, sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi üretebilen, kullanabilen ve sorun çözebilen öğrencilerin yetişmesinde gerekli ilk adımdır. Bunlara ek olarak, iletişim kurma, çağdaş toplumun gereklilerini yerine getirme, bilinçli kararlar verme, öğrenmeyi sürdürme gibi üst düzey becerilere de ağırlık verilmektedir. Buradan hareketle Türkçe öğretiminde öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları bilgi ve becerileri edinmeleri beklenmektedir (TTKB, 2005).

Bu süreçte öğretmenler ile ilgili olarak da beklentiler oluşmuştur. Araştırmacılar, 40 yıldan beri öğretmen beklentileri üzerine değişik araştırmalar yürütmüşlerdir(Funkhouser, 1994). Bu çalışmalarda, bireysel beklentilerden ziyade sınıf içi beklentiler araştırılmıştır(Rubie ve Davies, 2006). Öğrencilerin akademik başarılarıyla ilgili olarak öğretim sürecinden ve öğretmenlerinden beklentilerini temel alan araştırmalar ise yok denecek kadar azdır(Smead ve Chase, 1981). Bu durum Türkiye'deki araştırmalarda da görülmektedir. Öğrencilerin beklentilerine yönelik olarak yapılan araştırmalar az sayıdadır. Özellikle öğrencilerin Türkçe öğretmenlerinden beklentileri ile ilgili araştırmaya rastlanmamıştır.

Çocukların eğitsel beklentileri, akademik ürünleri üzerinde son derece önemlidir. Okuldaki başarılarına ek olarak çocukların beklentileri başka değişkenlerin de etkisi altındadır: Aileden aldığı eğitim, ailenin demografik özelliği, aile geliri ve sosyal çevre, öğretmenler ve akranlar vb. (Cheng ve Starks, 2002). Öğrenciler ilköğretim birinci sınıfla başlayan süreç içinde öğretmenin olumsuz yaklaşımı, öğrencinin kişisel

endişesi ve kişisel engellerden kaynaklanan nedenlerle ders kaygısı yaşamaktadırlar(Hannula, 2002)

Her öğrenci; öğretmenin kendisini sevmesini, kendisine sevecen davranmasını, güvenmesini, değer vermesini, sabırlı olmasını, yıkıcı eleştiriler yapmamasını, sorunlarına duyarlılıkla yaklaşmasını, hoşgörülü olmasını, dersi coşkulu ve istekli işlemesini, alanında iyi yetişmiş bir öğretmen olmasını ister(Gökbulut, Yangın ve Sidekli, 2008). Öğretmenin bu ve benzeri beklentileri karşılayamaması durumunda öğrencinin Türkçe dersini sevmesi, yeterince çalışması ve belirli bir düzeyde öğrenmenin gerçekleşmesi güçleşebilir. Kısaca öğrenci beklentilerinin öğretmen davranışlarını, öğretmen davranışlarının da öğrenci beklentilerini etkilediği söylenebilir.

Amaç

Öğrencilerin Türkçe dersine dolayısıyla Türkçe alanına karşı var olan alguları ve tutumları zamanla belirginleşecek ve yerleşecektir. Bu doğrultuda öğrencilerin olumlu tutum geliştirmeleri için öncelikle Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerinin ne olduğunun belirlenmesi ve daha sonra bu beklentilerin öğretmenler tarafından karşılanması gerekmektedir. Türkiye’de öğrencilerin öğretmenlerden beklentileri konusu ile ilgili yapılan araştırma sayısının oldukça az olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmaların da ortaöğretim (Görgeç ve Tahta, 2005; Ünlüöner ve Boylu, 2005) ile yüksek öğretim (Öztürk, 2004) düzeyindeki öğrencilere yönelik olduğu ve ilköğretim düzeyindeki öğrencilere yönelik araştırmalara rastlanmadığı daha önce ifade edilmişti. Bu nedenle yapılan çalışmada, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınıf öğretmenlerinden beklentilerinin tespit edilmesi ve ilgili kişilerin dikkatlerine sunulması amaçlanmıştır.

Problem Cümlesi

İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yapılandırılan 2004 öğretim programına göre Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentileri nelerdir?

Alt Problemler

1.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde sınıf öğretmenlerinden beklenti durumları nedir?

2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beklentileri, buldukları;

2.1.Sınıfa,

2.2.Cinsiyete,

2.3.İlçeye ve

2.4.Okula göre anlamlı farklılık oluşmakta mıdır?

Sınırlılıklar

1. Araştırma, 2007–2008 eğitim öğretim yılı bahar dönemi,

2. Ankara ili, Yenimahalle ve Beypazarı ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarıyla ve

3. Türkçe dersini alan ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Araştırmada var olan durumu tespit etmek için genel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerin tümünün Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentileri anket yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır. Ankara ilindeki Yenimahalle ve Beypazarı ilçe sınırları içinde yer alan 4 resmi okulun 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile sınırlı olan bu araştırma için hazırlanan anket; 2007–2008 öğretim yılında Türkçe dersi almakta olan 216 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evreni Ankara ili Yenimahalle ve Beypazarı ilçelerinde bulunan ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileridir. Örnekleme ise Yenimahalle ve Beypazarı ilçelerinden seçilen 4 okulda öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırmaya 216 öğrenci katılmıştır. Ayrıca bu öğrencilerden 118 tanesi erkek, 98 tanesi kız öğrencidir.

Veri Toplama Araçları

İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine giren öğretmenlerinden beklentilerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından bir anket geliştirilmiştir. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla yöneltilen 12 soru yer almaktadır. Anketin ikinci bölümü ise öğrencilerin beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanmış 36 sorudan oluşmaktadır. Bu anket formunun ön uygulaması sonucu elde edilen veriler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçme aracının her bir alt boyutunun güvenilirlik değerleri, Türkçe dersine aktif katılım (.61), Türkçe dersine sözel katılım (.65), Türkçe dersinde yazma etkinliklerine katılım (.76), Türkçe dersinde okuma etkinliklerine katılım (.72), Türkçe dersi konularına yönelim (.80) ve Türkçe dersinde ölçme değerlendirme (.78)'dir. Geliştirilen ölçme aracının genel Cronbach alpha katsayısı, .81 bulunmuştur. Ölçme aracının toplam varyansı açıklama yüzdesi 68.75'dir. Öğretim üyelerinin görüşleri alınarak gereksiz maddelerin çıkarılması, karmaşık ve anlaşılması güç maddelerin düzeltilmesi ile gerçekleştirilen çalışmalar sonunda anket formundaki maddelerin bir kısmı elenmiş ve ölçme aracı 33 maddeye indirilmiştir. Ölçme aracı(anket) üçlü likert şeklinde oluşturulmuştur.

Veri Toplama Tekniği ve Verilerin Analizi

Geliştirilen anket formu, 216 öğrenciye uygulandıktan sonra elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizinde SPSS 11.5 istatistik programı kullanılmıştır. Bu program yardımıyla öncelikle anketteki maddelerin yüzdellik dilimleri ve frekansları belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlerin anket maddeleri üzerinde anlamlı fark oluşturma düzeylerini tespit etmek amacıyla t-testi ve varyans analizi yapılmıştır.

Üçlü likert tipinde ölçeklendirilen anket maddeleri, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden anket maddelerinde yer alan ifadelere ilişkin kendileri açısından uygunluğunu belirttikleri cevaplar 1 ile 3 arasında puan vererek değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

1. Kişisel Bulgular

Araştırmaya örneklem olan toplam 216 öğrencinin % 55.1'i (119 öğrenci) 4. sınıf, % 44.9'u (97 öğrenci) 5. sınıf öğrencisidir. Yine araştırmaya örneklem olan toplam 216 öğrencinin % 54.6'sı (118 öğrenci) erkek, % 45.4'ü (98 öğrenci) de kız öğrencidir.

2. Anket Sorularına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

a. Tablo 1'de görüldüğü üzere, 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine giren öğretmenlerinden beklentilerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla geliştirilen anketin birinci kısmı öğrencilerin Türkçe dersine aktif olarak etkinliklere katılma becerisi ile ilgili beklentilerden oluşmaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Türkçe Dersi Etkinliklerine Aktif Katılım ile İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman İsterim		Bazen İsterim		Hiç istemem	
		Cinsiyet		Cinsiyet		Cinsiyet	
		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
1. Öğretmenin sınıfa ders kitabı dışında etkinlikler getirerek sizlere yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	35	44	15	15	1	9
	5. sınıf	31	30	14	17	2	3
	Toplam	140 (% 64.8)		61 (% 28.2)		15 (% 6.9)	
2. Öğretmenin Türkçe dersinde işlenen konularla ilgili olarak slayt, bilgisayar yazılımı veya VCD izletmesini ister misiniz?	4. sınıf	31	35	15	30	5	3
	5. sınıf	26	31	12	14	9	5
	Toplam	123 (% 56.9)		71 (% 32.9)		22 (% 10.2)	
3. Öğretmenin sınıf içinde gerçekleştirmek istediğiniz bir etkinliğe ya da ilginiz doğrultusunda yapmak istediğiniz bir aktiviteye izin vermesini ister misiniz?	4. sınıf	29	43	13	17	9	8
	5. sınıf	23	23	21	22	3	5
	Toplam	118 (% 54.6)		73 (% 33.8)		25 (% 11.6)	
4. Öğretmenin sizleri Türkçe dersiyile ilgili çevre gezisine götürmesini ister misiniz?	4. sınıf	25	42	21	21	5	5
	5. sınıf	34	37	10	11	3	2
	Toplam	138 (% 63.9)		63 (% 29.2)		15 (% 6.9)	

Öğrencilerin aktif olarak etkinliklere katılma becerisi ile ilgili olarak öğretmenlerinden beklentilerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ilginç etkinlikler getirerek bunları sınıf içinde gerçekleştirmek ya da ilgisi doğrultusunda bir aktiviteyi yapmak istemesine yönelik beklentileri % 54,6 oranında gerçekleşmiştir. Öğrenciler, derste işlenen konu ile ilgili olarak slayt, VCD ve bilgisayar yazılımı gibi teknolojik araç ve gereçlerin kullanılmasını da istemektedirler. Öğretmenin ders içinde slayt, VCD ve bilgisayar yazılımı izletmesini isteyen öğrencilerin oranı % 56,9 bulunmuştur. Dersleri sınıf dışına taşımak isteyen, çevre gezilerine gitmeyi düşünen öğrencilerin oranı da % 63,9 gibi yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir.

◆ Sabri Sidekli

Bunun yanı sıra öğrenciler sınıfta ders kitabı dışında da etkinlikler yapmak istemektedirler. Öğrencilerin % 64,8'i ders kitabı dışındaki etkinliklerin sınıfa getirilmesini beklemektedir.

Bu bulgular, öğrencilerin Türkçe derslerinde hem öğretmenleri hem de arkadaşlarıyla daha yakın ve yüksek bir etkileşime girmeyi istediklerini göstermektedir. Ancak böyle bir sınıf ortamında öğrencilere aktif olarak etkinliklere katılma becerilerinin daha iyi bir şekilde kazandırılması beklenebilir. Ayrıca öğrencilerde özgüvenin istenilen düzeye gelebilmesi bakımından öğrencilerin ilgileri doğrultusunda ders içindeki etkinliklere katılımlarının sağlanmasının yararı olacağı ileri sürülebilir.

b. Tablo 2'de belirtildiği üzere, anketin ikinci kısmı öğrencilerin, öğretmenlerinden Türkçe dersindeki sözel katılım becerileri ile ilgili beklentilerini tespit etmeye yönelik maddeleri içermektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Türkçe Dersine Sözel Yönden Katılım İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman İsterim		Bazen İsterim		Hiç istemem	
		Cinsiyet		Cinsiyet		Cinsiyet	
		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
5. Öğretmen, işlenen konularla ilgili fikirlerinizi sınıf içinde serbest olarak ifade edilmesine izin vermesini ister misiniz?	4. sınıf	38	38	8	20	5	10
	5. sınıf	30	27	15	15	2	8
	Toplam	133 (% 61.6)		58 (% 26.9)		25 (% 11.6)	
6. Öğretmenin, Türkçe dersinde işlenen konuyla ilgili olarak televizyonda izlemiş olduğunuz bir film ya da dinlemiş olduğunuz masal ve hikâyeleri sınıfta anlattırmasını ister misiniz?	4. sınıf	29	47	15	15	7	6
	5. sınıf	26	27	16	15	5	8
	Toplam	129 (% 59.7)		61 (% 28.2)		26 (% 12)	
7. Öğretmenin, herhangi bir konu hakkında Türkçe dersi öncesinde sizlere hazırlıksız olarak 5-10 dakikalık konuşurma çalışmalarını yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	22	26	15	25	14	17
	5. sınıf	20	15	15	22	12	13
	Toplam	83 (% 38.4)		77 (% 35.6)		56 (% 25.9)	
8. Öğretmenin Türkçe ders kitabı dışında okumuş olduğunuz kitap, gazete veya dergilerdeki yazıları sınıfta diğer arkadaşlarınıza anlatma fırsatı vermesini ister misiniz?	4. sınıf	19	42	15	18	17	8
	5. sınıf	21	23	22	21	4	6
	Toplam	105 (% 48.6)		76 (% 35.2)		35 (% 16.2)	
9. Öğretmenin sınıfta tartışma, gruplar arası iletişim, bireysel iletişim gibi konuşma etkinliklerini oyunlaştırarak yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	30	44	13	17	8	7
	5. sınıf	28	25	13	19	6	6
	Toplam	127 (% 58.8)		62 (% 28.7)		27 (% 12.5)	
10. Öğretmenin, sizin kelime hazinenizin gelişmesi için derste şiirler, hikâyeler ve masallarla ilgili konuşma çalışması yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	28	45	17	17	6	6
	5. sınıf	26	21	13	19	8	10
	Toplam	120 (% 55.6)		66 (% 30.6)		30 (% 13.9)	

Öğrenciler aktif olarak etkinliklere katılımda olduğu gibi derse sözel yönden katılım konusunda yüksek düzeyde bir beklenti oranına sahiptir. Ders kitabı dışında gazete veya dergilerdeki yazıları sınıfa getirerek bunları arkadaşlarına aktarmak isteyen öğrencilerin oranı % 48.6; Türkçe ile ilgili şiirler, masallar ve hikayeler gibi edebi ürünlerde konuşma çalışmaları yapmayı isteyen öğrencilerin oranı % 55.6 ve sınıfta tartışma, gruplar arası iletişim ve bireysel iletişim gibi etkinlikleri oyunlaştırarak yapmayı isteyen öğrencilerin oranı % 58.8 çıkmıştır. Aynı şekilde işlenen konularla ilgili olarak televizyonda izlemiş oldukları bir film, çizgi film ya da masal, hikaye gibi ürünleri getirmek ve bunları arkadaşlarına anlatmak isteyen öğrencilerin oranı % 59.7 ve sınıfta işlenen konularla ilgili olarak fikirlerini serbest bir şekilde ifade etmek isteyen öğrencilerin oranı % 61.6 bulunmuştur.

Bu durum, öğrencilerin Türkçe dersindeki aktivitelere olduğu gibi sözel yönden gerçekleştirilecek etkinliklere de katılmayı istediklerini göstermektedir.

Türkçe dersine sözel katılım yönünden dikkati çeken bir özellik, sınıfta 5-10 dakika hazırlıksız konuşma çalışması yaptırılmasını isteyen öğrencilerin oranının % 38.4'de kalmış olmasıdır. Bu durum, öğrencilerin hazırlıksız konuşmalar için cesaret sahibi olmadıklarını göstermektedir. Öğretmen, çalışmalarını bu noktada yoğunlaştırmalı ve öğrencilerle birlikte yapacağı etkinliklerle bu sorunu çözmeye çalışmalıdır.

c. Ölçme aracının üçüncü alt boyutunda yer alan maddeler öğrencilerin, öğretmenlerinden Türkçe dersindeki yazarak katılım becerileri ile ilgili beklentilerini tespit etmeye yöneliktir. Bu maddelerden elde edilen veriler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Türkçe Dersine Yönelik Konuları Yazarak Katılımı İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler	Cevaplar						
		Her zaman İsterim		Bazen İsterim		Hiç istemem	
		Cinsiyet		Cinsiyet		Cinsiyet	
		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
11. Öğretmenin her Türkçe dersinde sürekli yazı yazdırmasını ister misiniz?	4. sınıf	13	18	25	26	13	24
	5. sınıf	10	7	16	19	21	24
	Toplam	48 (% 22.2)		86 (% 39.8)		82 (% 38)	
12. Öğretmenin gazete ve dergilerdeki resimlerden veya yazılardan hareket ederek Türkçe dersine yönelik yazma çalışmaları yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	21	42	19	21	11	5
	5. sınıf	22	25	21	21	4	4
	Toplam	110 (% 50.9)		82 (% 38)		24 (% 11.1)	
13. Öğretmenin Türkçe derslerinde sizlere şiir yazdırmasını ister misiniz?	4. sınıf	30	36	12	22	9	10
	5. sınıf	30	29	10	15	7	6
	Toplam	125 (% 57.9)		59 (% 27.3)		32 (% 14.8)	
14. Öğretmenin, Türkçe dersinde sizlere hikaye ve kompozisyon yazdırmasını ister misiniz?	4. sınıf	28	42	19	22	4	4
	5. sınıf	25	21	15	21	7	8
	Toplam	116 (% 53.7)		77 (% 35.6)		23 (% 10.6)	

◆ Sabri Sidekli

15. Öğretmenin Türkçe dersinde işlenen konuyla ilgili özet yazdırmasını ister misiniz?	4. sınıf	14	41	25	21	12	6
	5. sınıf	17	22	19	15	11	13
	Toplam	94 (% 43.5)		80 (% 37)		42 (% 19.4)	
16. Öğretmenin, sınıf içindeki ya da okuldaki etkinlik köşelerine sizlerden Türkçe dersine yönelik yazılar beklemesini ister misiniz?	4. sınıf	21	32	19	22	11	14
	5. sınıf	21	21	14	21	12	8
	Toplam	95 (% 44)		76 (% 35.2)		45 (% 20.8)	
17. Öğretmenin Türkçe dersinde işlenen ve günlük hayatla ilgili konularda yazma çalışmaları yaptırmasını ister misiniz?	4. sınıf	25	32	14	23	12	13
	5. sınıf	22	21	16	19	9	10
	Toplam	100 (% 46.3)		72 (% 33.3)		44 (% 20.4)	

Tablo 3'teki bulgulara baktığımızda öğrencilerin Türkçe dersinde yazı yazmaya karşı isteksiz oldukları görülmektedir. Öğretmenin Türkçe dersinde sürekli olarak yazı yazdırmasını isteyen öğrencilerin oranı % 22.2 olmuştur. Buna karşın öğretmenlerinden ders sonunda işlenen konu ile ilgili özet yazdırmasını öğrencilerin % 43.5'inin her zaman istedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerde Türkçe dersinde görülen bu isteksizliğin nedeni, yazılması için verilen konuların güncel toplumsal konular olmanın aksine klasik konular olduğu söylenebilir.

Öğrencinin yaratıcılığını esas alan konularda yazma isteğinin biraz daha yukarılara çıktığı görülmektedir. Örneğin; sınıf içi veya okuldaki etkinlik köşelerine Türkçe ile ilgili yazılar yazmayı isteyen öğrencilerin oranı % 44; günlük hayatlarıyla ilgili olarak Türkçe dersinde işlenen konulara yönelik yazılar yazmayı isteyen öğrencilerin oranı % 46.3 ile gazete ve dergilerdeki resimlerden ve yazılardan hareket ederek yazılar yazmayı isteyen öğrencilerin oranı % 50.9 olmuştur. Bunun dışında öğretmenin Türkçe derslerinde hikaye ve kompozisyon yazdırmasını isteyen öğrencilerin oranı % 53.7; şiir yazdırılmasını ise öğrencilerin % 57.9'unun her zaman istediği bulunmuştur.

Yazı yazmaya karşı bu denli isteksizliğin en büyük sebebi öğrencilerin 4. ve 5. sınıfa gelinceye dek ilgisini çeken ya da çekmeyen çeşitli yazı yazma aktivitelerine katılmaya zorlanması; sonucunda bu beceriye yönelik olumsuz tutum beslemeleridir. Bunu gidermek için de öğrenciler yazmaya karşı güdülenmelidir.

Bu beceriyi geliştirmek için çeşitli araştırmalar, denemeler, açıklamalar yapılmalı, bunlarla ilgili bilgiler verilmelidir. Ayrıca öğrencilerin kendi düzeyine uygun duygu, deney, yaşantı ve bilgilerini anlatma olanağı verecek konular seçilmelidir.

d. Tablo 4'te ölçme aracının dördüncü alt boyutuyla ilgili olan maddelerle toplanan verilere yer verilmiştir. Bu maddeler öğrencilerin, öğretmenlerinden Türkçe dersindeki okumaya katılım becerileri ile ilgili beklentilerini tespit etmeye yöneliktir.

Tablo 4. Öğrencilerin Türkçe Dersine Yönelik Konuları Okuma İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman İsterim		Bazen İsterim		Hiç istemem	
		Cinsiyet		Cinsiyet		Cinsiyet	
		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
18. Öğretmenin dergilerden, kitaplardan veya günlük gazetelerden Türkçe ile ilgili beğenilen yazıların sınıfta okunmasına izin vermesini ister misiniz?	4. sınıf	24	33	18	26	9	9
	5. sınıf	20	26	16	19	11	5
	Toplam	103 (% 47.7)		79 (% 36.6)		34 (% 15.7)	
19. Öğretmenin, gazete veya dergilerden hoşunuza gideceğini düşündüğünüz metinleri sınıfa getirerek okumasını ister misiniz?	4. sınıf	32	43	12	14	7	11
	5. sınıf	30	26	13	19	4	5
	Toplam	131 (% 60.6)		58 (% 26.9)		27 (% 12.5)	
20. Sınıfa ait ve seviyeye uygun yazılardan oluşan Türkçe dersine yönelik kitapların bulunduğu bir kitaplık bulunmasını ister misiniz?	4. sınıf	32	40	9	17	10	11
	5. sınıf	31	30	10	11	6	9
	Toplam	133 (% 61.6)		47 (% 21.8)		36 (% 16.7)	
21. Öğretmenin, haftalık Türkçe ders saatlerinden bir saatini serbest okumaya ayırmasını ister misiniz?	4. sınıf	25	38	13	23	13	7
	5. sınıf	23	33	16	12	8	5
	Toplam	119 (% 55.1)		64 (% 29.6)		33 (% 15.3)	
22. Öğretmenin, okuma ilginizin artması için seviyenize uygun yeni çıkan Türkçe dersi ile ilgili kitapları sınıfa getirerek size tanıtmasını ister misiniz?	4. sınıf	31	51	13	14	7	3
	5. sınıf	30	31	12	13	5	6
	Toplam	143 (% 66.2)		52 (% 24.1)		21 (% 9.7)	
23. Öğretmenin, Türkçe dersinde daha çok bilgi veren metinleri okutmasını ister misiniz?	4. sınıf	28	40	15	16	8	12
	5. sınıf	27	28	15	11	5	11
	Toplam	123 (% 56.9)		57 (% 26.4)		36 (% 16.7)	
24. Öğretmenin, Türkçe derslerinde daha çok hikaye metinlerini okutmasını ister misiniz?	4. sınıf	33	49	14	17	4	2
	5. sınıf	23	25	20	15	4	10
	Toplam	130 (% 60.2)		66 (% 30.6)		20 (% 9.3)	

Tablo 4'teki verilere göre öğrencilerin, okuma becerisine yönelik olarak öğretmenlerden beklentilerinin oldukça yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Örneğin; öğretmenin Türkçe derslerinden birini serbest okumaya ayırmasını isteyen öğrencilerin oranı % 55.1; öğretmenden, sınıfta seviyelerine uygun edebi kitaplardan oluşan bir sınıf kitaplığının bulunmasını isteyen öğrencilerin oranı % 61.6 ve öğretmenin, seviyelerine uygun Türkçe ile ilgili kitapları sınıfa getirerek kendilerine tanıtmasını isteyen öğrencilerin oranı da % 66.2 olmuştur. Bu oranlar, öğrencilerin Türkçe dersi ile ilgili konulara ilişkin büyük bir okuma merakı içinde olduklarını göstermektedir. Öğretmene düşen görev, bu sorumluluğu hissetmek ve öğrencileri yönlendirmektir. Bunun yanında, Türkçe dersinde daha çok bilgi verici metinlerin okutulmasını her

◆ Sabri Sidekli

zaman isteyen öğrencilerin oranı % 56.9 iken daha çok hikaye türü metinlerin okutulmasını isteyen öğrencilerin oranı ise % 60.2 bulunmuştur.

e. Tablo 5'e göre, anketin beşinci kısmı öğrencilerin, öğretmenlerinden Türkçe dersindeki sözel katılım becerileri ile ilgili beklentilerini tespit etmeye yönelik maddeleri içermektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin, Türkçe Dersi Konularına Yer Verme Durumu İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman İsterim		Bazen İsterim		Hiç istemem	
		Cinsiyet		Cinsiyet		Cinsiyet	
		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
25. Öğretmenin Türkçe konuları için daha fazla zaman ayırmasını ister misiniz?	4. sınıf	34	43	15	17	2	8
	5. sınıf	23	30	18	11	6	9
	Toplam	130 (% 60.2)		61 (% 28.2)		25 (% 11.6)	
26. Öğretmenin Türkçe konularını işlerken önce somut örnekler verip daha sonra konuyu anlatmasını ister misiniz?	4. sınıf	34	42	14	17	3	9
	5. sınıf	28	28	14	17	5	5
	Toplam	132 (% 61.1)		62 (% 28.7)		22 (% 10.2)	
27. Öğretmenin sınıfta öğrenilen Türkçe konularını pekiştirmek için ev ödevi vermesini ister misiniz?	4. sınıf	34	44	10	16	7	8
	5. sınıf	23	17	11	21	13	12
	Toplam	118 (% 54.6)		58 (% 26.9)		40 (% 18.5)	
28. Öğretmenin Türkçe konularını işlemeye başlamadan önce bu konuların hayatta ne zaman ve nerelerde işlerine yarayacağını söyleyerek bir ön hazırlık yapmasını ister misiniz?	4. sınıf	29	40	18	20	4	8
	5. sınıf	28	23	12	22	7	5
	Toplam	120 (% 55.6)		72 (% 33.3)		24 (% 11.1)	

Öğretmenin konuları işlerken önce somut örnekler verip daha sonra konuyu anlatmasını, öğrencilerin % 61.1'i (132) her zaman istemekte; % 28.7'si (62) bazen istemektedir. Öğretmenin bu davranışı göstermesini hiç istemeyenlerin oranı da % 10.2 (22) olarak tespit edilmiştir.

Öğretmenin ders içinde öğrenilen Türkçe konularını pekiştirmek için ev ödevi vermesini, öğrencilerin % 54.6'sı (118) her zaman istemekte; % 26.9'u (58) bazen istemektedir. Öğretmenin bu davranışı göstermesini hiç istemeyenlerin oranı da %18.5 (40) olarak tespit edilmiştir.

Öğretmenin Türkçe dersini işlemeye başlamadan önce bu konuların hayatta ne zaman ve nerelerde işlerine yarayacağını söyleyerek bir ön hazırlık yapmasını öğrencilerin % 55.6'sı (120) her zaman istemekte; % 33.3'ü (72) bazen istemektedir. Öğretmenin bu davranışı göstermesini hiç istemeyenlerin oranı da % 11.1 (24) olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin Türkçe dersinde işlenen konulara ilişkin beklentileri bize iki noktada bilgi vermektedir. Bunlardan birincisi, öğrenciler Türkçe dersinin konularını

önemsemektedir. İkincisi ise, öğrenciler Türkçe konularını işlerken güdülenmeye ihtiyaç duymaktadırlar.

f. Tablo 6'de ölçme aracının altıncı alt boyutunki öğrencilerin Türkçe dersinde öğretmenlerinden ölçme ve değerlendirme ile ilgili beklentilerinin belirlendiği maddelerden elde edilen verilere yer verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Türkçe Dersinde Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili İfadelere İlişkin Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler		Cevaplar					
		Her zaman İsterim		Bazen İsterim		Hiç istemem	
		Cinsiyet		Cinsiyet		Cinsiyet	
		kız	erkek	kız	erkek	kız	erkek
29. Öğretmenin, işlenen konuyu dersin sonunda üç beş dakikalık bir süre içinde birlikte özetlemesini ister misiniz?	4. sınıf	28	38	14	23	9	7
	5. sınıf	30	28	14	14	3	8
	Toplam	124 (% 57.4)		65 (% 30.1)		27 (% 12.5)	
30. Öğretmenin, Türkçe dersinde sınav yapmasını ister misiniz?	4. sınıf	27	37	16	23	8	8
	5. sınıf	18	25	17	16	12	9
	Toplam	107 (% 49.5)		72 (% 33.3)		37 (% 17.1)	
31. Öğretmenin, gerçekleştirilen her proje çalışmasından ya da grup etkinliğinden sonra bir değerlendirme yapmasını ister misiniz?	4. sınıf	30	41	13	20	8	7
	5. sınıf	25	28	16	16	6	6
	Toplam	121 (% 56)		65 (% 30.1)		31 (% 14.3)	
32. Öğretmenin, Türkçe dersinde okuduğunuz hikâyeyi anlayıp anlamadığınızı sorular sorarak ölçmesini ister misiniz?	4. sınıf	22	31	18	27	11	10
	5. sınıf	17	23	16	17	14	10
	Toplam	93 (% 43.1)		78 (% 36.1)		45 (% 20.8)	
33. Öğretmenin, Türkçe dersinde okuduğunuz hikâyeyi anlayıp anlamadığınızı resim çizdirerek veya benzeri etkinliklerle ölçmesini ister misiniz?	4. sınıf	28	39	18	21	5	8
	5. sınıf	28	24	14	14	5	12
	Toplam	119 (% 55.1)		67 (% 31)		30 (% 13.9)	

Öğrenciler, Türkçe dersine ilişkin bilgi ve becerilerinin sürekli ölçülüp değerlendirilmesinden yana görüş bildirmişlerdir. Örneğin; gerçekleştirilen her proje çalışmasından ya da grup etkinliğinden sonra bir değerlendirme sınavı yapılmasını isteyen öğrencilerin oranı % 56 olmuştur. Öğrencilerin % 57.4'ü de Türkçe dersinde işlenen konuların dersin üç-beş dakikası içinde birlikte özetlenmesini istemektedir. Ayrıca öğrencilerin % 49.5'i Türkçe dersinde sınav yapılmasını ve buna ek olarak öğrencilerin % 55.1'i de ders içinde okunan hikâyeyi anlayıp anlamadığının belirlenmesi için öğretmenin resim çizdirmesi veya benzeri etkinlikler yapmasını istemiştir.

3. Bağımsız Değişkenlerin Bağımlı Değişkenler Üzerindeki Anlamlılıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya örneklem olarak alınan gruba ait bağımsız değişkenler, sınıf, cinsiyet, öğrencilerin yaşam yeri ve öğrenim gördükleri okuldur. Bu bağımsız değişkenlerin ankette yer alan maddeler üzerinde anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını anlamak için t-testi ve varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre anket sorularına ilişkin alt boyutlara bakıldığında sınıf değişkeninin sadece Türkçe dersi konularına yönelik alt boyutu üzerinde anlamlı fark oluşturduğu tespit edilmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre, Türkçe Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Alt Boyut	N		\bar{X}		Ss		Sd	T	P	Anlamlı Fark
	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf				
Türkçe Dersi Etkinliklerine Aktif Katılım	119	97	2.502	2.523	.378	.420	214	.387	.699	-
Sözel Katılım	119	97	2.416	2.345	.378	.435	214	1.274	.204	-
Yazma Etkinlikleri	119	97	2.296	2.219	.392	.373	214	1.467	.144	-
Okuma Etkinlikleri	119	97	2.463	2.425	.329	.367	214	.795	.427	-
Türkçe Konularına Yönelim	119	97	2.527	2.355	.376	.461	214	3.009	.003	P<.01
Ölçme ve Değerlendirme	119	97	2.403	2.332	.341	.383	214	1.445	.150	-
Genel (Ölçme Aracının Tüm Boyutları)	119	97	2.422	2.356	.254	.297	214	1.764	.079	-

Buna göre sınıf düzeyi değişkeninin hangi anket soruları üzerinde anlamlı fark oluşturduğunu bulmak amacıyla her bir anket maddesi üzerinde t-testi gerçekleştirilmiştir. Tablo 8’de sınıf düzeyi değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu maddeler verilmiştir.

Bu sorulardan birincisi; “4. Öğretmenin sizleri Türkçe dersiyle ilgili çevre gezisine götürmesini ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, hem 4. hem de 5. sınıf öğrencileri “her zaman isterim” dağılımında bulunmalarına rağmen ortalamalara bakıldığında 4. sınıf öğrencilerinin 2.479 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 2.680 ortalama-ya sahip olmasından dolayı Türkçe dersinde çevre gezileri yapılmasını 5. sınıf öğrencileri 4. sınıf öğrencilerine göre daha fazla her zaman istemektedir [$t_{(214)}=2.396$, $p<.05$].

Tablo 8. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre, Türkçe Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine Yönelik Anlamlı Fark Tespit Edilen İfadelere Ait Ortalama, t ve p Değerleri

Madde	N		\bar{X}		Ss		Sd	T	P	Anlamlılık
	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf				
4	119	97	2.479	2.680	.648	.569	214	2.396	.017	P<.05
10	119	97	2.512	2.299	.674	.766	214	2.178	.031	P<.05
11	119	97	1.949	1.711	.757	.749	214	2.310	.022	P<.05
14	119	97	2.521	2.319	.622	.729	214	2.189	.030	P<.05
24	119	97	2.638	2.350	.578	.722	214	3.256	.001	P<.01
27	119	97	2.529	2.154	.710	.808	214	3.624	.000	P<.01

Sınıf düzeyi değişkeninin ikinci anlamlı fark oluşturduğu soru ise "10. Öğretmenin, sizin kelime hazinenizin gelişmesi için derste şiirler, hikayeler ve masallarla ilgili konuşma çalışması yaptırmasını ister misiniz?" sorusudur. Buna göre, 4. sınıf öğrencileri, "her zaman isterim", 5. sınıf öğrencileri ise "bazen isterim" dağılımında bulunmaktadır. Ortalamalara bakıldığında 4. sınıf öğrencilerinin 2.512 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 2.299 olduğu görülmektedir. Bundan da derste şiir, hikâye ve masal gibi edebi ürünlere yönelik konuşma çalışması yaptırılmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilere göre daha fazla istedikleri sonucu çıkarılabilir. Bu sonuca göre, 4. sınıf ve 5. sınıf öğrencilerinin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.178$, $p<.05$].

Bu bağımsız değişkenin anlamlı fark oluşturduğu üçüncü soru "11. Öğretmenin her Türkçe dersinde sürekli yazı yazdırmasını ister misiniz?" sorusudur. Buna göre, hem 4. sınıf hem de 5. sınıf öğrencileri "bazen isterim" dağılımında bulunmalarına rağmen ortalamalara bakıldığında 4. sınıf öğrencilerinin 1.949 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 1.711 ortalamaya sahip olmasından dolayı sınıfta sürekli yazı yazdırılmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla beklemektedir [$t_{(214)}=2.310$, $p<.05$].

Sınıf düzeyi değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu dördüncü soru "14. Öğretmenin, Türkçe dersinde sizlere hikâye ve kompozisyon yazdırmasını ister misiniz?" sorusudur. Buna göre, 4. sınıf öğrencileri, "her zaman isterim", 5. sınıf öğrencileri ise "bazen isterim" dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında 4. sınıf öğrencilerinin 2.521 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 2.319 ortalamaya sahip olmasından dolayı derste hikaye ve kompozisyon yazdırılmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, 4. sınıf ve 5. sınıf öğrencilerinin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.189$, $p<.05$].

Sınıf düzeyi değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu diğer soru ise "24. Öğretmenin, Türkçe derslerinde daha çok hikâye okutmasını ister misiniz?" sorusudur. Bu soruya, hem 4. sınıf hem de 5. sınıf öğrencileri "her zaman isterim" yanıtını vermelerine rağmen ortalamalara bakıldığında 4. sınıf öğrencilerinin 2.638 ve

◆ Sabri Sidekli

5. sınıf öğrencilerinin ise 2.350 ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Buna göre Türkçe dersinde daha çok hikâye türü metinlerin okunmasını 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla beklemektedir [$t_{(214)}=3.256, p<.01$].

Sınıf düzeyi değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu son soru ise “27. Öğretmenin sınıfta öğrenilen Türkçe konularını pekiştirmek için ev ödevi vermesini ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, 4. sınıf öğrencileri, “her zaman isterim”, 5. sınıf öğrencileri ise “bazen isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında 4. sınıf öğrencilerinin 2.529 ve 5. sınıf öğrencilerinin ise 2.154 ortalamaya sahip olmasından dolayı öğrenilen Türkçe konularını pekiştirmek için ev ödevi verilmesini 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, 4. sınıf ve 5. sınıf öğrencilerinin bu ifadeyle ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=3.624, p<.01$].

Buna karşın cinsiyet bağımsız değişkeninin ise anketin altı alt boyutu üzerinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmüştür (Tablo 9).

Tablo 9. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre, Türkçe Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Alt Boyut	N		\bar{X}		Ss		Sd	T	P	Anlamlı Fark
	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf				
Türkçe Dersi Etkinliklerine Aktif Katılım	98	118	2.502	2.519	.395	.400	214	.303	.762	-
Sözel Katılım	98	118	2.379	2.388	.384	.423	214	.165	.869	-
Yazma Etkinlikleri	98	118	2.227	2.290	.359	.404	214	1.201	.231	-
Okuma Etkinlikleri	98	118	2.419	2.468	.308	.375	214	1.027	.305	-
Türkçe Konularına Yönelim	98	118	2.474	2.430	.398	.445	214	.764	.446	-
Ölçme ve Değerlendirme	98	118	2.351	2.388	.344	.376	214	.749	.454	-
Genel (Ölçme Aracının Tüm Boyutları)	98	118	2.377	2.405	.216	.317	214	.732	.465	-

Buna karşın cinsiyet değişkeninin hangi anket soruları üzerinde anlamlı fark oluşturduğunu bulmak amacıyla her bir anket maddesi üzerinde t-testi gerçekleştirilmiştir. Tablo 10’de cinsiyet değişkeninin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu maddeler verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre, Türkçe Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine Yönelik Anlamlı Fark Tespit Edilen İfadelere Ait Ortalama, t ve p Değerleri

Madde	N		\bar{X}		Ss		Sd	T	P	Anlamlılık
	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf				
5	98	118	2.622	2.398	.617	.741	214	2.384	.018	P<.05
8	98	118	2.193	2.432	.768	.697	214	2.386	.018	P<.05
12	98	118	2.285	2.491	.717	.637	214	2.231	.027	P<.05
15	98	118	2.081	2.372	.741	.748	214	2.858	.005	P<.01
21	98	118	2.275	2.500	.796	.676	214	2.240	.026	P<.05

Bu sorulardan birincisi; “5. Öğretmenden, işlenen konularla ilgili fikirlerinizi sınıf içinde serbest olarak ifade edilmesine izin vermesini ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, hem kız hem de erkek öğrenciler “her zaman isterim” dağılımında bulunmalarına rağmen ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin 2.622 ve erkek öğrencilerin ise 2.398 ortalamaya sahip olmasından dolayı sınıf içinde serbestçe fikirlerinin ifade edilmesine izin verilmesini kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla her zaman istemektedir [$t_{(214)}= 2.384, p<.05$].

Cinsiyet değişkeninin ikinci anlamlı fark oluşturduğu soru ise “8. Öğretmenin Türkçe ders kitabı dışında okumuş olduğunuz kitap, gazete veya dergilerdeki yazıları sınıfta diğer arkadaşlarınıza anlatma fırsatı vermesini ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, kız öğrenciler, “bazen isterim”, erkek öğrenciler ise “her zaman isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin 2.193 ve erkek öğrencilerin ise 2.432 ortalamaya sahip olmasından dolayı ders kitabı dışında okunan kitap, gazete ve dergilerdeki yazıların sınıfta anlatılmasına izin verilmesini erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, kız ve erkek öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.386, p<.05$].

Bu bağımsız değişkenin anlamlı fark oluşturduğu üçüncü soru “12. Öğretmenin gazete ve dergilerdeki resimlerden veya yazılardan hareket ederek Türkçe dersine yönelik yazma çalışmaları yaptırmasını ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, kız öğrenciler, “bazen isterim”, erkek öğrenciler ise “her zaman isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin 2.285 ve erkek öğrencilerin ise 2.491 ortalamaya sahip olmasından dolayı ders kitabı dışında okunan gazete ve dergilerdeki yazılardan ya da resimlere dayanarak yazma çalışmaları yaptırılmasını erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, kız ve erkek öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.231, p<.05$].

Cinsiyet değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu dördüncü soru “15. Öğretmenin Türkçe dersinde işlenen konuyla ilgili özet yazdırmasını ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, kız öğrenciler, “bazen isterim”, erkek öğrenciler ise “her zaman isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin 2.081 ve erkek öğrencilerin ise 2.372 ortalamaya sahip olmasından dolayı

◆ Sabri Sidekli

derste işlenen konu ile ilgili olarak öğretmenin özet yazdırmasını erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, kız ve erkek öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.858$, $p<.01$].

Cinsiyet değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu son soru ise “21. Öğretmenin, haftalık Türkçe ders saatlerinden bir saatini serbest okumaya ayırmasını ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, kız öğrenciler, “bazen isterim”, erkek öğrenciler ise “her zaman isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin 2.275 ve erkek öğrencilerin ise 2.500 ortalamaya sahip olmasından dolayı haftalık ders saatlerinden en az bir saatin serbest okumaya ayrılmasını erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, kız ve erkek öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.240$, $p<.05$].

Tablo 11’ye göre, öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin ise anketin Türkçe dersi etkinliklerine aktif katılım ve Türkçe konularına yönelim alt boyutları üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Yaşam Yerlerine Göre, Türkçe Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Alt Boyut	N		\bar{X}		Ss		Sd	T	P	Anlamlılık
	Y	B	Y	B	Y	B				
Türkçe Dersi Etkinliklerine Aktif Katılım	94	122	2.577	2.461	362	.416	214	2.145	.033	P<.05
Sözel Katılım	94	122	.432	2.347	341	.446	214	1.543	.124	-
Yazma Etkinlikleri	94	122	2.293	22.237	.409	.365	214	1.053	.294	-
Okuma Etkinlikleri	94	122	2.455	22.439	.269	.397	214	.353	.725	-
Türkçe Konularına Yönelim	94	122	.523	2.393	377	.451	214	2.260	.025	P<.05
Ölçme ve Değerlendirme	94	122	.340	2.395	326	.386	214	1.101	.272	-
Genel (Ölçme Aracının Tüm Boyutları)	94	122	.422	2.370	196	.323	214	1.390	.166	-

Y: Yenimahalle B:Beypazarı

Buna göre öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin hangi anket soruları üzerinde anlamlı fark oluşturduğunu bulmak amacıyla her bir anket maddesi üzerinde t-testi gerçekleştirilmiştir. Tablo 12’te bu değişkenin üzerinde anlamlı fark oluşturduğu maddeler verilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Yaşam Yerlerine Göre, Türkçe Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine Yönelik Anlamlı Fark Tespit Edilen İfadelere Ait Ortalama, t ve p Değerleri

Madde	N		\bar{X}		Ss		Sd	T	P	Anlamlılık
	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	4. sınıf	5. sınıf				
2	94	122	2.574	2.385	.710	.635	214	2.060	.041	P<.05
5	94	122	2.648	2.385	.683	.685	214	2.806	.005	P<.01
6	94	122	2.691	2.311	.656	.693	214	4.087	.000	P<.01
11	94	122	2.000	1.721	.892	.620	214	2.706	.007	P<.01
14	94	122	2.606	2.295	.706	.625	214	3.426	.001	P<.01
16	94	122	2.074	2.352	.906	.628	214	2.658	.008	P<.01
20	94	122	2.287	2.573	.850	.667	214	2.776	.006	P<.01
24	94	122	2.766	2.311	.575	.656	214	5.317	.000	P<.01
26	94	122	2.702	2.360	.619	.681	214	3.799	.000	P<.01
30	94	122	2.159	2.450	.871	.617	214	2.872	.004	P<.01
33	94	122	2.542	2.311	.698	.728	214	2.354	.019	P<.05

Y: Yenimahalle B:Beypazarı

Bu sorulardan birincisi; “2. Öğretmenin Türkçe dersinde işlenen konularla ilgili olarak slayt, bilgisayar yazılımı veya VCD izletmesini ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, hem Beypazarı hem de Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler “her zaman isterim” dağılımında bulunmalarına rağmen ortalamalara bakıldığında Beypazarı’nda yaşayan öğrencilerin 2.385, Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin ise 2.574 ortalamaya sahip olmasından dolayı Türkçe dersinde slayt, bilgisayar yazılımı veya VCD izletilmesini Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler, Beypazarı’nda yaşayan öğrencilere göre daha fazla her zaman istemektedir [$t_{(214)}=2.060$, $p<.05$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin ikinci anlamlı fark oluşturduğu soru ise “5. Öğretmen, işlenen konularla ilgili fikirlerinizi sınıf içinde serbest olarak ifade edilmesine izin vermesini ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, hem Beypazarı hem de Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler “her zaman isterim” dağılımında bulunmalarına rağmen ortalamalara bakıldığında Beypazarı’nda yaşayan öğrencilerin 2.385, Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin ise 2.648 ortalamaya sahip olmasından dolayı derste işlenen konu ile ilgili olarak fikirlerinin serbestçe ifade edilmesine izin verilmesini Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler, Beypazarı’nda yaşayan öğrencilere göre daha fazla her zaman istemektedir [$t_{(214)}=2.806$, $p<.01$].

Bu bağımsız değişkenin anlamlı fark oluşturduğu üçüncü soru “6. Öğretmenin, Türkçe dersinde işlenen konuyla ilgili olarak televizyonda izlemiş olduğunuz bir film ya da dinlemiş olduğunuz masal ve hikâyeleri sınıfta anlatırmasını ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler, “bazen isterim”, Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler ise “her zaman isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında Beypazarı’nda yaşayan öğrencilerin 2.311 ve Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin ise 2.691 ortalamaya sahip olmasından dolayı

Türkçe dersinde işlenen konuyla ilgili olarak televizyonda izlenmiş olan film ya da dinlenmiş masal ve hikâyelerin sınıfta anlatılmasını Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler, Beypazarı’nda yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler ve Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=4.087$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu dördüncü soru “11. Öğretmenin her Türkçe dersinde sürekli yazı yazdırmasını ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, hem Beypazarı hem de Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler “bazen isterim” dağılımında bulunmalarına rağmen ortalamalara bakıldığında Beypazarı’nda yaşayan öğrencilerin 1.721, Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin ise 2.000 ortalamaya sahip olmasından dolayı Türkçe dersinde sürekli yazı yazdırılmasını Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler, Yenimahalle’de yaşayan öğrencilere göre daha az istemektedir [$t_{(214)}=2.706$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu beşinci soru ise “14. Öğretmenin, Türkçe dersinde sizlere hikaye ve kompozisyon yazdırmasını ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler, “bazen isterim”, Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler ise “her zaman isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında Beypazarı’nda yaşayan öğrencilerin 2.295 ve Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin ise 2.606 ortalamaya sahip olmasından dolayı Türkçe dersinde hikaye ve kompozisyon yazdırılmasını Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler, Beypazarı’nda yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler ve Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=3.426$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu altıncı soru ise “16. Öğretmenin, sınıf içindeki ya da okuldaki etkinlik köşelerine sizlerden Türkçe dersine yönelik yazılar beklemesini ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler, “her zaman isterim”, Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler ise “bazen isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında Beypazarı’nda yaşayan öğrencilerin 2.352 ve Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin ise 2.074 ortalamaya sahip olmasından dolayı sınıf içindeki ya da okuldaki etkinlik köşelerine Türkçe dersine yönelik yazılar sunulmasını Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler, Yenimahalle’de yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler ile Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.658$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu yedinci soru ise “20. Sınıfa ait ve seviyeye uygun yazılardan oluşan Türkçe dersine yönelik kitapların bulunduğu bir kitaplık bulunmasını ister misiniz?” sorusudur. Buna göre, Beypazarı’nda yaşayan öğrenciler, “her zaman isterim”, Yenimahalle’de yaşayan öğrenciler ise “bazen isterim” dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında Beypazarı’nda yaşayan öğrencilerin 2.573 ve Yenimahalle’de yaşayan öğrencilerin ise 2.287 ortalamaya sahip olmasından dolayı sınıfa ait ve seviyeye uygun yazılardan oluşan Türkçe dersine yönelik kitapların bulunduğu bir kitaplık

olmasını Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler, Yenimahalle'de yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler ile Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.776$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu sekizinci soru ise "24. Öğretmenin, Türkçe derslerinde daha çok hikaye metinlerini okutmasını ister misiniz?" sorusudur. Buna göre, Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler, "bazen isterim", Yenimahalle'de yaşayan öğrenciler ise "her zaman isterim" dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında Beypazarı'nda yaşayan öğrencilerin 2.311 ve Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin ise 2.766 ortalamaya sahip olmasından dolayı Türkçe dersinde daha çok hikaye türü metinlerin okutulmasını Yenimahalle'de yaşayan öğrenciler, Beypazarı'nda yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler ve Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=5.317$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu dokuzuncu soru ise "26. Öğretmenin Türkçe konularını işlerken önce somut örnekler verip daha sonra konuyu anlatmasını ister misiniz?" sorusudur. Buna göre, hem Beypazarı hem de Yenimahalle'de yaşayan öğrenciler "her zaman isterim" dağılımında bulunmalarına rağmen ortalamalara bakıldığında Beypazarı'nda yaşayan öğrencilerin 2.360, Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin ise 2.702 ortalamaya sahip olmasından dolayı Türkçe konuları işlenirken önce somut örnekler verilip daha sonra konunun anlatılmasını Yenimahalle'de yaşayan öğrenciler, Beypazarı'nda yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir [$t_{(214)}=3.799$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu diğer soru ise "30. Öğretmenin, Türkçe dersinde sınav yapmasını ister misiniz?" sorusudur. Buna göre, Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler, "her zaman isterim", Yenimahalle'de yaşayan öğrenciler ise "bazen isterim" dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında Beypazarı'nda yaşayan öğrencilerin 2.450 ve Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin ise 2.159 ortalamaya sahip olmasından dolayı Türkçe dersinde sınav yapılmasını Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler, Yenimahalle'de yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler ile Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.872$, $p<.01$].

Öğrencilerin yaşam yeri değişkeninin, üzerinde anlamlı fark oluşturduğu son soru ise "33. Öğretmenin, Türkçe dersinde okuduğunuz hikayeyi anlayıp anlamadığınızı resim çizdirerek ölçmesini ister misiniz?" sorusudur. Buna göre, Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler, "bazen isterim", Yenimahalle'de yaşayan öğrenciler ise "her zaman isterim" dağılımında bulunmaktadır ve ortalamalara bakıldığında Beypazarı'nda yaşayan öğrencilerin 2.311 ve Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin ise 2.542 ortalamaya sahip olmasından dolayı Türkçe dersinde okunan hikayenin anlaşılıp anlaşılmadığını resim çizdirilerek ölçülmesini Yenimahalle'de yaşayan öğrenciler, Beypazarı'nda yaşayan öğrencilere göre daha fazla istemektedir. Bu sonuca göre, Beypazarı'nda yaşayan öğrenciler ve Yenimahalle'de yaşayan öğrencilerin bu ifadeye ilişkin beklentilerinin farklı düzeyde olduğu söylenebilir [$t_{(214)}=2.354$, $p<.05$].

◆ Sabri Sidekli

Buna ek olarak, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul bakımından Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek faktörlü ANOVA sonuçları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okula Göre, Türkçe Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Ölçme Aracının Boyutları	Okulun Adı	N	\bar{X}	S	F	P	Fark varsa
Etkinliklere Aktif Katılım	Barbaros	60	2.658	.305	4.623	.004	1-4
	Atatürk	34	2.433	.414			
	Çayırloğlu	55	2.513	.409			
	F. Kefelioğlu	67	2.417	.420			
Sözel Katılım	Barbaros	60	2.500	.343	3.760	.012	1-4
	Atatürk	34	2.313	.309			
	Çayırloğlu	55	2.427	.396			
	F. Kefelioğlu	67	2.281	.476			
Yazı Yazma	Barbaros	60	2.442	.370	11.877	.000	1-2, 1-4, 2-3
	Atatürk	34	2.029	.336			
	Çayırloğlu	55	2.322	.343			
	F. Kefelioğlu	67	2.168	.370			
Otuka	Barbaros	60	2.466	.281	.694	.557	-
	Atatürk	34	2.437	.248			
	Çayırloğlu	55	2.485	.355			
	F. Kefelioğlu	67	2.400	.427			
Konulara Yönelim	Barbaros	60	2.558	.386	2.236	.085	-
	Atatürk	34	2.463	.359			
	Çayırloğlu	55	2.363	.407			
	F. Kefelioğlu	67	2.417	.485			
Ölçme-Değerlendirme	Barbaros	60	2.383	.334	1.222	.303	-
	Atatürk	34	2.264	.302			
	Çayırloğlu	55	2.407	.339			
	F. Kefelioğlu	67	2.385	.424			
Genel	Barbaros	60	2.489	.185	5.126	.002	1-2, 1-4
	Atatürk	34	2.304	.157			
	Çayırloğlu	55	2.417	.278			
	F.Kefelioğlu	67	2.331	.353			

1. Barbaros, 2. Atatürk, 3. Çayırloğlu, 4. Faruk Kefelioğlu

Tablo 13 incelendiğinde, genel anlamda Barbaros ve Çayırloğlu ilköğretim okullarında öğrenim gören ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Faruk Kefelioğlu ve Atatürk ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilere göre ölçüm aracında belirtilen ifadeler bakımından Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerinin daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Bunun yanında, ölçüm aracının etkinliklere aktif katılım ve sözel katılım alt boyutları üzerinde Barbaros ile Faruk Kefelioğlu öğrencileri arasında; yazı yazma alt boyutu üzerinde Barbaros ile Atatürk, Barbaros

ile Faruk Kefelioğlu ve Çayırlioğlu ile Atatürk ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Ölçüm aracının tüm boyutları göz önünde bulundurulduğunda genel olarak, Barbaros ile Atatürk ve Barbaros ile Faruk Kefelioğlu ilköğretim okulu öğrencileri arasında Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentileri bakımından anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Sonuçlar

İlköğretim okulları 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine giren sınıf öğretmenlerinden beklentilerini konu alan bu çalışmada, Türkçe dersi etkinliklerine aktif katılım, derse sözel yönden katılım, derste yazı yazma, okuma etkinlikleri ve Türkçe konularına yönelim ile Türkçe dersinde ölçme ve değerlendirme konularında şu sonuçlara ulaşılmıştır;

1. Öğrencilerin, Türkçe dersi etkinliklerine aktif katılım konusunda öğretmenlerinden beklenti düzeyleri ortalama % 60.05 oranında olmuştur. Bu oran öğrencilerin, Türkçe dersi etkinliklerine aktif katılımını geliştirmek için öğretmenlerinden yüksek seviyede bir beklentiye sahip olduklarını göstermektedir.

2. Öğrencilerin derse sözel yönden katılımı ile ilgili beklenti ortalaması da % 53.78 düzeyindedir. Öğrencilerin yarısından daha fazlası, sözel yönden katılımlarını geliştirecek etkinliklere Türkçe dersinde her zaman yer verilmesini beklemektedir.

3. Öğrencilerin, Türkçe dersinde yazı yazma etkinliği ile ilgili beklenti düzeyleri diğer alanlardaki uygulamalara göre daha düşüktür. Yazma aktivitesine yönelik beklenti düzeyi ortalaması % 45.5 olarak tespit edilmiştir. Buradaki beklenti oranının düşük olmasının öğretmenlerin yazılması için verdikleri konuların öğrenciler açısından ilgi çekici olmayan, klasik konular olmasından dolayı ileri geldiği söylenebilir.

4. Öğrencilerin, beklenti oranlarının iyi düzeyde olduğu bir alan da Türkçe dersi ile bağıntılı konulara yönelik kitapları vb. yayınları okuma istekleridir. Öğrenciler, bu konuda ortalama % 58.32 oranında beklentiye ulaşmışlardır. Öğrenciler, Türkçe dersi konularına yönelik okuma etkinlikleriyle oldukça ilgilidirler.

5. Öğrencilerin Türkçe dersi konularına yer verme durumu konusundaki beklenti ortalamaları % 57.87 olmuştur. Öğrenciler, Türkçe dersi konularının öğretmenleri tarafından daha çok ele alınmasını ve daha fazla zaman ayrılmasını beklemektedirler.

6. Öğrencilerin ölçme ve değerlendirme konusundaki beklenti ortalamaları % 52.22 olmuştur. Öğrenciler, bilgi ve becerilerinin öğretmenler tarafından sürekli olarak değerlendirilmesini, sorular sorarak değerlendirmenin aksine resim çizdirilerek veya benzeri etkinlikler yaptırarak metnin anlaşılıp anlaşılmadığının belirlenmesini istemektedir.

7. Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden sınıf düzeyinin, anket maddelerinin altısı üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu tespit edilmiştir. Buna göre, sınıfta sürekli yazı yazdırılmasını, derste hikaye ve kompozisyon yazdırılmasını, Türkçe dersinde daha çok hikaye türü metinlerin okunmasını, derste şiir, hikaye ve masal gibi edebi ürünlere yönelik konuşma çalışması yaptırılmasını, öğrenilen Türkçe konularını pekiştirmek için ev ödevi verilmesini 4. sınıf öğrencileri 5. sınıf öğrencile-

rine göre ve Türkçe dersinde çevre gezileri yapılmasını 5. sınıf öğrencileri 4. sınıf öğrencilerine göre daha fazla her zaman istemektedir

8. Cinsiyet bağımsız değişkeni ise anket maddelerinin beşi üzerinde anlamlı fark oluşturmuştur. Buna göre öğretmenin, ders kitabı dışında okunan kitap, gazete ve dergilerdeki yazıların sınıfta anlatılmasına izin verilmesini, ders kitabı dışında okunan gazete ve dergilerdeki yazılara ya da resimlere dayanarak yazma çalışmaları yaptırılmasını, derste işlenen konu ile ilgili olarak öğretmenin özet yazdırmasını ve haftalık ders saatlerinden en az bir saatin serbest okumaya ayrılmasını erkek öğrenciler, kız öğrencilerden daha fazla beklemektedir. Buna karşın sınıf içinde serbestçe fikirlerinin ifade edilmesine izin verilmesini ise kız öğrenciler daha fazla beklemektedir.

Öneriler

1. Öğrencilerin, Türkçe dersi etkinliklerine aktif olarak katılma isteklerine yönelik öğretmenlerden beklenti düzeylerinin diğer alanlara oranla çok yüksek olduğu göz önüne alınmalıdır. Bu nedenle öğretmen, öğrencilerinin aktif katılım becerilerini geliştirebilmek için ders kitabı dışında kalan etkinlikleri de hazırlayıp sınıfa getirerek öğrencilere yaptırma, izletme; gazete ve dergilerde yer alan Türkçe ile ilgili yazıları öğrencilere okutma, tartışma ve dinletme gibi etkinliklere de yer vermelidir.

2. Öğrencilerin, Türkçe dersinde sınıf içi iletişim sağlamada kendilerine güven duymalarını ve heyecanlarını yenmelerini sağlamak amacıyla buna ilişkin etkinlikler düzenlenmelidir. Bu amaca yönelik olarak Türkçe konularını canlandırma çalışmaları ve işbirliğine dayalı çalışmaları destekleyen etkinlikler yaptırılmalıdır.

3. Türkçe dersinde yazı aracılığıyla konulara ilişkin çalışmalar yaptırılırken öğrencilerin ilgi alanları göz önünde bulundurulmalıdır. Ders içi konularla ilgili yapılan etkinlikler ya da düzenlenen gezilere yönelik yazdırma gibi aktiviteler daha ilgi çekici ve eğlenceli hale getirilmelidir.

4. Öğretmen, öğrencilerinin düzenlemiş oldukları projelerle ilgilenmeli, onları değerlendirdikten sonra yanlış yönlerini öğrencilerle birlikte düzeltmeli, doğru ve güzel yönlerini de takdir etmelidir.

5. Öğrencilerde Türkçe dersine yönelik olumlu tutumlar geliştirmek ve okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla seviyeye uygun kitapların bulunduğu bir sınıf kitaplığı kurulmasına gayret edilmeli, bunun yolları aranmalıdır.

6. Öğretmenler, zaman zaman Türkçe ders saatlerinden birini güncel konuları okumaya ayırmalıdır. Bu derste öğrencilere Türkçe alanında yeni çıkan kitapları tanıtmaya çalışmalıdır.

7. Öğretmen, öğrencilerinin etkinliklere aktif katılım, sözel yönden katılım ve projeler hazırlama gibi beceri alanlarındaki ilerlemelerini sürekli değerlendirmeli ve çalışmalarını aldığı sonuçlara göre yürütmelidir.

Kaynakça

- AÇIKGÖZ, K. (1996). *Etkili öğrenme ve öğretme*. Kanyılmaz Matbaası, İzmir.
- AKYÜZ, Y. (1978). *Türkiye’de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmeye Etkileri*. Doğan Basımevi, Ankara.
- BÜYÜKKARAGÖZ, S. ve Çivi, C. (1998). *Genel Öğretim Metotları*. Konya: Öz Eğitim Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- CHENG, S and Starks, B. (2002). Racial diffeernces in the effects of significant others on -students’educational expectations *Sociology of Education* , Vol. 75 (October): 306-327.
- FUNKHOUSER, C. P. (1994). First grade teacher expectations in mathematics(20.06.2008tarihinde http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/13/5c/12.pdf internet adresinden alınmıştır)
- FINDIKÇI, İ. (1997). “Yine Öğretmenler Yeni Öğretmenler”. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, s. 27, Ankara.
- HANNULA, S. M. (2002). Attitude towards mathematics:emotions, expectations and values, *Educational Studies in Mathematics* , 49: 25-46.
- Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005). Türkçe Dersi Programı, İlköğretim 4 – 5. Sınıf (Internet: <http://ttkb.meb.gov.tr> – 05.12.2005 tarihinde elde edilmiştir).
- RUBIE and Davies, C. (2006). Teacher expectations and student self-perceptions: Exploring relationships, *Psychology in The Schools*, Vol.43(5). www.interscience.wiley.com.
- ÖZKAN, R. (2005). “Birey ve Toplum Gelişiminde Öğretmenlik Mesleğinin Önemi”. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:166, Bahar.
- ÖZTÜRK, F. G. (2004). G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Çalgısı “Şan” Olan Öğrencilerin Ses Eğitiminden Beklentileri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, 177-189.
- ÜNLÜÖNEN, K. ve Boylu, Y. (2005). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beklenti ve Algılamalarındaki Değişimin Karşılaştırılması (2000-2001 ve 2003-2004 Öğretim Yılları), *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 166, Bahar.
- SMEAD, V. S. and Chase, C. I. (1981). Student expectations as they relate to achievement in eight grade mathematics. *Journal of Educational Research* , Vol 75 (2).
- GÖKBULUT, Y., Yangın, S. ve Sidekli, S.(2008). 2004 İlköğretim Matematik Öğretimi Programı Doğrultusunda İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlerinden Matematik Dersi İçin Beklentileri. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:179, Yaz.

THE EXPECTATION OF THE FOURTH AND FIFTH GRADES ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS FROM THEIR TEACHERS FOR THE TURKISH LESSON

Sabri SİDEKLİ*

Abstract

Elementary school students participate in various educational and instructional activities in order to gain skills and habits stated in objectives concerning their level and age. Instructional activities are administered as well as educational activities and students are given different kinds of courses aiming at making them gain skills and knowledge. One of the most important of these courses is the Turkish Course. Instruction methods used by Classroom Teachers, their inside-class and out of class skills and many more factors affect the attitudes and expectations of students related to the Turkish lessons. Therefore, the purpose of this study is to determine the expectations of the fourth and fifth grade elementary school students from classroom teachers at Turkish lessons. This study was performed on 216 students in the spring semester of the academic year of 2007-2008. General scanning method was used in this research; the data has been obtained by conducting lykert-type scale questionnaires including 6 dimensions and 33 items. Measurement tool used is called "Expectations at the Turkish Lesson from Classroom Teachers". The value of the overall reliability of measurement instrument is ,81. As a result of this study, it was found that, students have high expectations from their teachers to support the active verbal participation in the class activities, and to spend more time for the reading-related activities in the Turkish lesson.

Key Words: Turkish education, teacher's behaviors, student expectations.

* Res.Assist.; Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Primary School Teaching, Primary School Teaching Programme, ANKARA